

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Meistaru iela 10-502, Rīga, LV-1050, tālr. 27343432, e-pasts seplp@seplp.lv, www.seplp.lv

Rīgā, 18.06.2026.

Nr. 21/6-3

Atzinums par 2026. gada 15. maija diskusiju raidījuma “Kā dai jābūt 15. Saeimai?” pārraidīšanu tiešraidē programmā “LTV1”

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds (turpmāk arī – ombuds) 2026. gada 25. maijā saņēma [...] (turpmāk – Iesniedzējs 1) 2026. gada 22. maija iesniegumu “Par iespējamu sabiedriskā medija neitralitātes un vienlīdzīgas attieksmes pārkāpumu” (turpmāk – Iesniegums 1), kurā pievērsta uzmanību VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” (turpmāk – LSM) veidotā diskusiju raidījuma “Kas notiek Latvijā?” speciālizlaidumu cikla “Kā dai jābūt 15. Saeimai?” 2026. gada 15. maija raidījuma (turpmāk – Raidījums) pārraidīšanai tiešraidē LSM televīzijas programmā “LTV1”.

2026. gada 26. maijā ombuds saņēma arī [...] (turpmāk – Iesniedzējs 2) 2026. gada 26. maija iesniegumu [...] “Par politiskās aģitācijas vienlīdzības nodrošināšanu politiskajām partijām LTV1 un portāla LSM.lv darbībā” par Raidījuma tiešraidi LSM televīzijas programmā “LTV1”. Iesniegumam ir pievienots videomateriāls un pieci foto uzņēmumi, kas apliecina Raidījuma tiešraidi LSM programmā, kā arī pievienots teksta apraksts, kurā lasāma LSM publiski sniegtā informācija par raidījumu ciklu “Kā dai ir jābūt 15. Saeimai?”.

2026. gada 11. jūnijā ombuds saņēma arī [...] (turpmāk – Iesniedzējs 3) 2026. gada 11. jūnija iesniegumu [...] “Par iespējamu sabiedriskā medija politiskās neitralitātes, objektivitātes un vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu”.

Iesnieguma 3 konstatējošajā (izklāsta) daļā minētais lielākajā teksta daļā burtiski atkārtoti jau Iesniegumā 1 minēto (t.sk. atkārtojot Iesniegumā 1 pieļauto faktoloģisko neprecizitāti, LSM televīzijas programmas “LTV1” raidījumu “Kultūrdeva” nosaucot par raidījumu “Kultūrdobe”),

kas ombudam ļauj veidot pieņēmumu par abu iesniedzēju savstarpēji koordinētu rīcību.

Saņemot un izvērtējot Iesniegumu 1 un Iesniegumu 2, ombuds pieņēma lēmumu veidot vienu kopīgu atzinumu par abos iesniegumos minēto Raidījuma tiešraides faktu. Par šo ombuda lēmumu Iesniedzējs 1 tika informēts ar 2026. gada 28. maija elektroniskā pasta vēstuli, bet Iesniedzējs 2 – ar 2026. gada 28. maija vēstuli Nr. 37/6-2 “Par atzinuma veidošanu”.

2026. gada 11. jūnijā saņemot Iesniegumu 3, un ņemot vērā to, ka ombuds jau bija uzsācis Raidījuma tiešraides fakta izvērtējumu, ombuds nolēma atbildes uz Iesniegumā 3 uzdotajiem jautājumiem arī ietvert šajā atzinumā, par ko Iesniedzējs 3 tika informēts ar 2026. gada 12. jūnija vēstuli Nr. 37/6-2 “Par atzinuma veidošanu”.

Lai sagatavotu atzinumu, ombuds laika periodā no 2026. gada 25. maija līdz 18. jūnijam:

- iepazīnās ar Iesnieguma 1, Iesnieguma 2, Iesnieguma 3 (turpmāk visi kopā – Iesniegumi) saturu un Iesniegumam 2 pievienotajiem pielikumiem;
- iepazīnās ar Raidījuma saturu;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saites:

<https://replay.lsm.lv/lv/skaties/ieraksts/lv/376090/kadai-jabut-15-saeimai-kas-notiek-latvija-specializlaidums-partija-jauna-vienotiba>.

- 2026. gada 25. maijā nosūtīja jautājumus LSM galvenajai redaktorei Anitai Braunai un LTV programmu daļas direktorei Janai Semjonovai, un 2026. gada 3. jūnijā saņēma LTV programmu daļas direktores Janas Semjonovas atbildes uz tiem.

Izvērtējot iesniegumu, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

konstatē:

[1] Par Iesniegumos minēto.

Ņemot vērā to, ka ombuda atzinumi ir publiski, jo anonimizētā veidā ir pieejami visai sabiedrībai, lai tādējādi veicinātu sabiedrības medijpratību, kā izpratni par to – ko, kā un kāpēc sabiedriskais medijs dara – ombuds šajā atzinuma daļā ir iekļāvis lakonisku kopsavilkumu Iesniegumos minētajam, lai plašākai auditorijai sniegtu priekšstatu par Iesniegumos izteiktajām pretenzijām, apsvērumiem un lūgumiem, kā arī par Iesniegumos uzdotajiem jautājumiem.

Iesniegumos ombuda uzmanība tiek vērsta uz to, ka LSM televīzijas programmas “LTV1” diskusiju raidījumu “Kas notiek Latvijā?” speciālizlaiduma raidījumu cikla “Kādai jābūt 15. Saeimai?” raidījumi tiešraidē ir tikuši pārraidīti tikai LSM portālā “LSM.lv”, bet televīzijas programmā “LTV1” tie bija skatāmi vienīgi ieraksta veidā, nenodrošinot šī cikla raidījumu

tiešraidi televīzijas programmā “LTV1”. Tomēr 2026. gada 15. maija Raidījums, kurā piedalījās politiskās partijas “Jaunā Vienotība” pārstāvji, ir ticis pārraidīts tiešraidē arī televīzijas programmā “LTV1”.

Iesniedzējs 1 norāda, ka *citām politiskajām partijām netika nodrošināta līdzvērtīga iespēja saņemt redzamību sabiedriskās televīzijas ēterā*. Savukārt Iesniedzējs 3 norāda, ka *citām politiskajām partijām, kas piedalījās tajā pašā raidījumu ciklā “Kādai jābūt 15. Saeimai?”, līdzvērtīga iespēja tikt translētām LTV1 tiešraidē netika nodrošināta*. [visi izcēlumi citētajos Iesnieguma 1 un Iesnieguma 3 tekstos šeit un turpmāk mani – E.A.]

Iesniedzējs 1 un Iesniedzējs 3 vērš ombuda uzmanību uz to, ka *priekšvēlēšanu laikā sabiedriskajam medijam ir īpaši būtiski nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret visiem politiskajiem spēkiem, kā arī ievērot politiskās neitralitātes, objektivitātes, līdzsvarotības un viedokļu daudzveidības principus*. Abi iesniedzēji uzskata, ka *situācija, kurā vienai politiskajai partijai tiek nodrošināta LTV1 tiešraide, bet citām partijām līdzvērtīga iespēja netiek piešķirta, rada pamatotas bažas par minēto principu ievērošanu*.

Atsaucoties uz minēto un ņemot vērā *sabiedriskā medija īpašo lomu demokrātiskā sabiedrībā un tā pienākumu nodrošināt daudzveidīgu, līdzsvarotu un sabiedrības interesēm atbilstošu politisko viedokļu atspoguļojumu*, Iesniedzējs 1 un Iesniedzējs 3 lūdz ombudu *veikt pārbaudi un izvērtēt [Iesniedzējs 1] un sniegt atbildi [Iesniedzējs 3], vai konkrētajā gadījumā nav konstatējams pārkāpums saistībā ar Latvijas Televīzijas redakcionālo lēmumu 2026. gada 15. maijā nodrošināt minētā raidījuma translāciju LTV1 tiešraidē, nenodrošinot līdzvērtīgu iespēju citām politiskajām partijām*.

Papildus Iesniedzējs 1 lūdz sniegt informāciju, *kuras LSM amatpersonas ir atbildīgas par šāda lēmuma pieņemšanu*. Iesniedzējs 3 līdzīgu lūgumu savā iesniegumā ir adresējis LSM valdei.

Iesniedzējs 3 lūdz ombudu sniegt atbildes arī uz šādiem jautājumiem:

- 1) *Vai situācija, kurā vienam politiskajam spēkam tiek nodrošināta LTV1 tiešraide, bet citiem politiskajiem spēkiem tajā pašā raidījumu ciklā līdzvērtīga iespēja netiek nodrošināta, atbilst LSM objektivitātes, neitralitātes un viedokļu daudzveidības principiem;*
- 2) *Vai šāda atšķirīga raidījumu izplatīšanas forma var radīt pamatotu sabiedrības iespaidu par politisku favorītismu;*
- 3) *Vai LTV1 tiešraides nodrošināšana vienam politiskajam spēkam ir uzskatāma par tādu redzamu priekšrocību, kas būtu rūpīgi pamatojuma no LSM neitralitātes viedokļa;*

4) *Vai ombuda ieskatā LSM šādās situācijās ir pienākums nodrošināt vienlīdzīgu vai salīdzināmu redzamību arī citiem politiskajiem spēkiem.*

Iesniegumā 2 ombuda uzmanība tiek vērsta uz savulaik Latvijas politiskajām partijām LSM nosūtīto informāciju, kas pievienota Iesnieguma 2 pielikumā, par speciālizlaiduma raidījuma cikla “Kādaī jābūt 15. Saeimai?” mērķi, kā arī plāniem šī cikla raidījumus tiešraidē pirmdienās un piektdienās pārraidīt portālā “LSM.lv”, bet to ierakstus demonstrēt programmā “LTV1”.

Iesniedzējs 2 norāda, ka *Priekšvēlēšanu aģitācijas likums paredz kandidātu sarakstā esošajiem deputātu kandidātiem tiesības sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu televīzijas un radio pirmajā programmā izmantot priekšvēlēšanu aģitācijai valsts nodrošināto **bezmaksas raidlaiku**. Kā izriet no tiesiskā regulējuma, **raidlaika apjoms ir vienāds visiem kandidātu sarakstu iesniedzējiem**, un konkrētu laiku nosaka izlozējot, tādējādi ievērojot vienlīdzības principu. [visi izcēlumi citētajā Iesnieguma 2 tekstā šeit un turpmāk mani – E.A.]*

Iesniedzējs 2 uzskata, ka *šādas, uzskatām, ekskluzīvas tiesības, proti, “Jaunās vienotības” **politiskās aģitācijas** pirms Saeimas vēlēšanām raidījums tajā pašā dienā dienas laikā tiešraidē tiek translēts LTV1, nebija citām politiskajām partijām, kas samazina pārējo politisko partiju iespējas uzrunāt plašu skatītāju auditoriju.*

Atsaucoties uz *Satversmes tiesas judikatūrā Satversmē garantēto “**brīvu vēlēšanu**” principu*, kas ietver arī tādu elementu kā *vēlētāju gribas brīvu un godīgu veidošanos*, Iesniedzējs 2 norāda, ka *priekšvēlēšanu kampaņas noteikumiem jābūt vienlīdzīgiem visiem kandidātiem, kā arī jānovērš negodīgas priekšrocības (piemēram, valsts resursu izmantošana savā labā).*

Iesniedzējs 2 uzskata, ka *konkrētajā gadījumā šis princips LTV1 darbībā tika pārkāpts, un sabiedriskais medijs radīja **neuzticamības un politizācijas risku** valsts iedzīvotājos, jo šajā iesniegumā aprakstītā rīcība, [..], liecina par **konkrētas politiskās partijas favorītismu sabiedriskajā medijā**, kas nav atbilstoša demokrātisku vēlēšanu procesam.*

Iesniedzējs 2, atsaucoties uz VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Redakcionālajās vadlīnijās (turpmāk – LSM Redakcionālās vadlīnijas) noteikto LSM misiju strādāt sabiedrības interesēs, LSM redakcionālo vērtību *neatkarība*, un šajās vadlīnijās noteikto *politisko neietekmējību* kā LSM pamatvērtību, norāda, ka *valsts uzdevums ir veicināt sabiedrības medijpratību, taču pats sabiedriskais medijs šajā gadījumā pārkāpa **elementārus medijpratības principus**, solītās TV programmas vietā raidot **politisku aģitāciju**.*

Atsaucoties uz Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likuma (turpmāk –

SEPLPL) 1., 3. un 18. pantu, kā arī uz Latvijas Republikas Satversmes 6., 99. un 100. pantu, ombudam tiek lūgts izvērtēt:

- *politiskās aģitācijas vienlīdzības nenodrošināšanu politiskajām partijām LTV1 un portāla LSM.lv darbībā;*
- *kura persona bija atbildīga par lēmumu – grozīt izsludināto LTV1 programmu, tā vietā translējot tiešraidē politisko partiju “Jaunā Vienotība” popularizējošu raidījumu, kā arī, vai nav pastāvējuši kādi politiskās uzpirkšanas (korupcijas) riski;*
- *vai LTV1 rīcība šajā gadījumā nepārkāpa televīzijas skatītāju tiesības uz domas un apziņas brīvību, tai skaitā, tiesības izvēlēties saturu, ko skatītājs pats vēlas redzēt, bez politiskās informācijas negodīgas uzspiešanas (faktiski iemānīšanas) no LTV1 puses.*

Iesniedzējs 2 arī lūdz ombudu veikt Jūsu kompetences ietvaros iespējamās darbības, lai nākotnē novērstu LTV1 rīcībā:

pirmkārt, līdzīgus pārkāpumus, it sevišķi priekšvēlēšanu periodā attiecībā uz priekšvēlēšanu aģitāciju;

otrkārt, negodprātīgu, informācijas objektivitātes un neatkarības prasību “iedragājošu” praksi, kas mazina vēlētajū un sabiedrības uzticamību neatkarīgam sabiedriskajam medijam.

[2] Par ombuda kompetenci.

Ņemot vērā SEPLPL 18. panta pirmajā daļā ombudam noteikto kompetenci pārraudzīt sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu sniegto pakalpojumu atbilstību SEPLPL 1. pantā noteiktajam mērķim un 3. pantā noteiktajiem sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipiem, kas izvērsti LSM Redakcionālajās vadlīnijās¹, ombuda funkcijās ir pārraudzīt un sniegt savus atzinumus par to, vai LSM žurnālistikas vienību (raidījumu, sižetu, rakstu) saturā un to veidošanas laikā veiktās žurnālistiskās darbības un pieņemtie redakcionālie lēmumi atbilst profesionālās darbības principiem un ētikas prasībām.

Ievērojot minēto, kā arī to, ka LSM lēmums par Raidījuma tiešraidi televīzijas programmā “LTV1” ir uzskatāms par **redakcionālu lēmumu**, ombuda iespējās ir sniegt atzinumu par šī **redakcionālā lēmuma** atbilstību šādām LSM pašregulējošajām prasībām:

- 1) LSM Redakcionālo vadlīniju 1.2. punktā “Sabiedrības intereses” noteiktajam:

¹ Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://ltv.lsm.lv/satura-veidosana/latvijas-sabiedriska-medija-redakcionalas-vadlinijas>.

LSM misija ir strādāt sabiedrības interesēs, **pēc augstākajiem profesionālajiem standartiem veidojot programmas un cita veida saturu.**

LSM darbu nosaka sabiedrības intereses saņemt patiesu informāciju par tās dzīvi ietekmējošiem lēmumiem, procesiem un notikumiem, uzraudzīt politisko, ekonomisko un tiesu varu, stiprināt tiesiskumu un labklājību, dzīvot drošā vidē, mazināt netaisnību un nevienlīdzību, [...] un novērst maldinošas informācijas ietekmi.

- 2) LSM Redakcionālo vadlīniju 1.3. punktā “LSM redakcionālās vērtības” noteiktajai vērtībai **Neatkarība:**

LSM ir **redakcionāli neatkarīgs un nepakļaujas valsts varas, pašvaldību institūciju, politisko partiju, reliģisko organizāciju, ekonomisko aprindu, kādu grupu un atsevišķu personu interesēm, ietekmei un citādiem mēģinājumiem iejaukties to darbā.**

- 3) LSM Redakcionālo vadlīniju 1.4. punktā “LSM darbības profesionālie principi” noteiktajam LSM darbības profesionālajam principam **Objektivitāte:**

Veidojot saturu, **LSM nepārstāv nekādas citas intereses, kā vienīgi sabiedrības intereses zināt patiesību par notikumiem, kas tai varētu būt svarīgi un interesanti.**

- 4) LSM Redakcionālo vadlīniju 2.6. punktā “Varas pārstāvji LSM veidotajā saturā” noteiktajam:

Politiskā neietekmējamība ir LSM pamatvērtība, no kuras atkarīga auditorijas uzticēšanās. Žurnālists nedrīkst pārstāvēt nevienas politiskās partijas intereses.

LSM **nav pienākuma visām partijām veltīt vienādu raidlaiku** vai nodrošināt mehānisku līdzsvaru starp pretējiem viedokļiem savā saturā. Veidojot saturu, žurnālisti **ņem vērā plašāku kritēriju loku un vērtē, cik svarīgi konkrētam tematam ir dažādi argumenti, kā arī ņem vērā žanru un formātu robežas.**

LSM ikdienā ievēro politisko neitralitāti, tomēr var paust redakcionālo nostāju jautājumos, kas skar mediju politiku un vārda brīvību, kā arī gadījumos, ja rodas apdraudējums demokrātijas pamatvērtībām, valsts neatkarībai un sabiedrības drošībai.

Īpaši uzmanīgi LSM darbojas priekšvēlēšanu aģitācijas periodā. LSM darbība pirms vēlēšanām detalizētāk ir aprakstīta vēlēšanu vadlīnijās, kas tiek veidotas un publicētas pirms katrām vēlēšanām.

Ņemot vērā, ka ombuda atzinums tiks sniegts par **redakcionālo lēmumu** demonstrēt Raidījumu

televīzijas programmas “LTV1” tiešraidē, ombuds nevērtēs diskusiju raidījuma cikla “Kas notiek Latvijā?” speciālizlaidumu cikla “Kādam jābūt 15. Saeimai?”, t.sk. arī 2026. gada 15. maija Raidījuma, satura atbilstību SEPLPL 3. panta ceturtajā daļā noteiktajai prasībai nodrošināt viedokļu daudzveidību un savā darbībā ievērot objektivitāti, pienācīgu precizitāti un neitralitāti. Vērtējums saturam nav nepieciešams, jo, iepazīstoties ar Raidījumu, cikla “Kādam jābūt 15. Saeimai?” raidījumu saturu kopumā, un Iesniegumos izteiktajām pretenzijām, ombuds konstatēja, ka tās neattiecas uz raidījumu cikla un Raidījuma satura kvalitāti, bet gan tikai uz Raidījuma tiešraides faktu.

[3] Par raidījumu ciklu “Kādam jābūt 15. Saeimai?”.

Iesniegumam 2 pievienotajā LSM sagatavotajā informatīvajā materiālā par raidījuma “Kas notiek Latvijā?” speciālizlaiduma raidījumu ciklu “Kādam jābūt 15.Saeimai?” ir sniegta šāda informācija par šī raidījumu cikla mērķi:

*Lai sabiedrībai un potenciālajiem vēlētajiem savlaicīgi, pirms priekšvēlēšanu kampaņu perioda uzsākšanas, būtu pieejama izvērstāka **analītiska multimedijāla informācija par politisko spēku redzējumiem**, gatavojoties kandidēt uz 15.Saeimu, tiek veidots “Kas notiek Latvijā?” speciālizlaiduma raidījumu cikls “Kādam jābūt 15.Saeimai?”.*

Informatīvajā materiālā ir sniegta arī šāda uz šo atzinumu attiecināma informācija:

- Raidījumus **tiešraidēs** pārraidīs portālā LSM.lv, **ierakstā** LTV 1. Raidījumu ilgums – orientējoši līdz 75 minūtēm.
- Raidījumi tiešraidē notiks pirmdienās un piektdienās [...] sākot no 17.aprīļa līdz maija vidum vai otrajai pusei atkarībā no politisko spēku skaita. Plānotais **raidījumu sākuma laiks** – plkst. 11.00, bet, ņemot vērā interneta tiešraides iespējas, īpašas nepieciešamības gadījumā to var nedaudz koriģēt.
- Katrs raidījums būs veltīts vienai partijai vai to apvienībai, **iztirzājot gan politiskā spēka un konkurentu līdzšinējo darbību, gan potenciālo priekšvēlēšanu sacensību un plānus vēlēšanās.**

Iepazīstoties ar Iesniegumā 2 norādīto informāciju un noskatoties LSM arhīvā “REplay.lv” pieejamos speciālizlaiduma cikla raidījumu ierakstus, ombuds konstatē, ka diskusiju raidījuma cikla “Kas notiek Latvijā?” speciālizlaidumu cikls “Kādam jābūt 15. Saeimai?” gan savā redakcionālajā iecerē, gan tā realizācijā nav uzskatāms par politisko partiju priekšvēlēšanu **agitācijas pārraidi** LSM programmās un pakalpojumos, bet gan šī raidījumu cikla formāts ir

diskusiju raidījums, kurā uzaicināto politisko partiju pārstāvjiem bija iespēja izteikties nevis brīvā, pašu izvēlētajā veidā, bet gan raidījuma veidotāju iepriekš noteiktā kārtībā un saskaņā ar plānoto raidījuma norises struktūru, galvenokārt atbildot uz raidījuma vadītāja uzdotajiem jautājumiem. Raidījumu formāts paredz to, ka politisko pārstāvju sniegtās atbildes tiek konfrontētas ar raidījuma veidotāju iepriekš sagatavotu informāciju, raidījuma vadītāja sniegtiem vērtējumiem un kritiskiem komentāriem. Būtiski uzsvērt, ka vienā (katrā) raidījumu cikla raidījumā piedalās tikai vienas partijas pārstāvji, ļaujot raidījuma veidotājiem analītiskāk iztirzāt konkrētās partijas skatījumu. Neatkarīgi no tā, ka šī cikla raidījumos uzaicināto politisko partiju pārstāvji uztver raidījumu kā savas partijas priekšvēlēšanu aģitāciju, un kopumā saskata katru piedalīšanos sabiedriskā medija raidījumos kā vēl vienu priekšvēlēšanu aģitācijas iespēju, raidījumu veidotāju uzdevums bija šādu tendenci nepieļaut.

LSM sagatavotajā aprakstā jeb politiskajām partijām sniegtajā informācijā par šo raidījumu ciklu ir norādīts, ka *lai sabiedrībai un potenciālajiem vēlētajiem savlaicīgi, **pirms priekšvēlēšanu kampaņu perioda uzsākšanas**, būtu pieejama izvērstāka analītiska multimedijāla informācija par politisko spēku redzējumiem, gatavojoties kandidēt uz 15.Saeimu, tiek veidots “Kas notiek Latvijā?” speciālizlaiduma raidījumu cikls “Kādai jābūt 15.Saeimai?”. Cikls būs līdzīgs tam, kas notika pirms 14.Saeimas vēlēšanām <https://www.lsm.lv/kas-notiek-latvija/temati/10/kadai-jabut-14-saeimai/>. [izcēlums mans – E.A.]*

Ombuda vērtējumā sasniegt izvirzīto raidījuma cikla mērķi raidījumu veidotājiem ir izdevies. Ja kādus Latvijas mediju vidē pastāvošus politisko diskusiju raidījumus var uzskatīt pilnā mērā par *diskusiju raidījumu* (nevis komplementāru un komplimentāru politiķu viedokļu uzklaušīšanu), tad tie ir žurnālista Jāņa Dombura veidotie un vadītie raidījumi LSM, t.sk. arī speciālizlaidumu cikls “Kādai jābūt 15. Saeimai?”.

Ombuds vēlas norādīt, ka šis raidījumu cikls nav uzskatāms par Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma² II nodaļā un SEPLPL 7. panta piektajā daļā noteiktā valsts nodrošinātā **bezmaksas raidlaika izmantošanas gadījumu**. Raidījumu cikls “Kādai jābūt 15. Saeimai?” nav uzskatāms ne par politisko partiju bezmaksas raidlaika izmantošanas gadījumu savai priekšvēlēšanu aģitācijai, ne par politisko partiju paziņojumiem par tikšanos ar vēlētajiem, ne arī par politiskās aģitācijas satura (politiskās reklāmas) pārraidīšanu LSM programmās vai pakalpojumos, bet gan ir uzskatāms par autonomu, redakcionāli veidotu LSM saturu – raidījumu.

Ir jāņem vērā arī apstākļi, ka šī raidījumu cikla ietvaros veidotie raidījumi tika pārraidīti laika

² Skat. izmantojot tūmekļa vietnes saiti: <https://likumi.lv/ta/id/253543-priekšvelesanu-agitacijas-likums>

periodā no 2026. gada 17. aprīļa līdz 26. maijam, proti, laikā, kad vēl nebija sācies likumā noteiktais priekšvēlēšanu aģitācijas periods. Tas sākas 2026. gada 6. jūnijā un noritēs līdz 3. oktobrim.

Ombuds apzinās, ka priekšvēlēšanu aģitācijas regulējums nav vienkāršs un prasa noteiktas prasmes un pieredzi normatīvo aktu analīzē un interpretācijā, tāpēc piedāvā Iesniedzējam 2 šādu savu vienkāršotu skaidrojumu:

- 1) katrs redakcionāli veidots raidījums vai tā daļa (sižets) nav uzskatāms par priekšvēlēšanu aģitācijas raidījumu tikai tāpēc vien, ka tajā piedalās vēlēšanās startējošo politisko partiju un to apvienību pārstāvji;

Kā norādīts Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes (turpmāk – NEPLP) izstrādātajās vadlīnijās elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbībai priekšvēlēšanu aģitācijas perioda laikā (turpmāk – NEPLP vadlīnijas) *Priekšvēlēšanu aģitācija būtībā ir informācijas izplatīšana par deputātu kandidātiem, politiskajām partijām un to apvienībām (turpmāk arī – politiskie spēki), tādējādi reklamējot tās un aicinot balsot par vai pret kādu politisko spēku vai konkrētu deputātu kandidātu. Aģitācija var izpausties gan tiešā, gan netiešā veidā, tāpēc priekšvēlēšanu aģitācijas perioda laikā elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem, veidojot sižetus un raidījumus, īpaši ziņu un informatīvi analītiskos raidījumus, jāpievērš uzmanība to formātam, raidījumu tēmām, uzaicinātajām personām, kā arī raidījumu vadītāju un veidotāju profesionalitātei.*

NEPLP vadlīniju 3.13. punktā ir noteikts: *Raidījuma vadītājam profesionāli jāvada raidījums, neļaujot uzaicinātajiem dalībniekiem ietekmēt raidījuma gaitu. Vadītājam deputāta kandidātam jāuzdod konkrēti jautājumi, neļaujot deputāta kandidātam netraucēti izteikties par sev vēlamiem tematiem, izvēlēties sarunas tēmu un virzību.*

Savukārt NEPLP vadlīniju 5.4. punktā iepriekš izteiktais ir papildināts ar noteikumu *Intervijām priekšvēlēšanu aģitācijas perioda laikā nedrīkst būt komplimentārs raksturs.*

- 2) valsts nodrošināto bezmaksas raidlaiku priekšvēlēšanu aģitācijai saskaņā ar Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 9. panta trešo daļu *attiecīgajā deputātu kandidātu sarakstā esošie deputātu kandidāti var izmantot pēc saviem ieskatiem.*

Tas nozīmē, ka sabiedriskais medijs **nepiedalās šī satura veidošanā** – ne redakcionāli, ne saturiski, bet tikai nodrošina raidlaiku un tā izmantošanu saskaņā ar Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma II nodaļā noteikto attiecībā uz viena nosaukuma deputātu kandidātu sarakstā esošo deputātu kandidātu tiesībām uz valsts nodrošināto bezmaksas raidlaiku, tā apjomu, piešķiršanas un

izmantošanas kārtību. Tāpēc kādas politiskās partijas vai apvienības pārstāvju piedalīšanās **redakcionāli veidotā raidījumā** nav uzskatāms par bezmaksas raidlaika izmantošanas gadījumu. Citiem vārdiem sakot, fakts, ka politisko partiju vai apvienību pārstāvjiem par dalību LSM redakcionāli veidotajos diskusiju raidījumos nav jāmaksā, neliecina, ka šāda piedalīšanās ir Priekšvēlēšanu aģitācijas likumā noteiktās, valsts nodrošinātās bezmaksas priekšvēlēšanu aģitācijas iespējas izmantošana.

SEPLPL 7. panta piektā daļa nosaka: *Sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi atbilstoši Priekšvēlēšanu aģitācijas likumam nodrošina bezmaksas raidlaiku priekšvēlēšanu aģitācijai, kā arī paziņojumiem (sludinājumiem) par tikšanos ar vēlētajiem.*

Priekšvēlēšanu aģitācijas perioda regulējums ir iekļauts Priekšvēlēšanu aģitācijas likumā³, un vadlīnijas elektronisko plašsaziņas līdzekļu rīcībai šī perioda darbības laikā ir sniegtas NEPLP Vadlīnijās elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbībai priekšvēlēšanu aģitācijas perioda laikā⁴.

[4] Par LTV programmu daļas direktores atbildēm uz ombuda jautājumiem.

Uz ombuda 2026. gada 25. maijā rakstiski uzdotajiem jautājumiem LTV programmu daļas direktore Jana Semjonova sniedza šādas atbildes [visi izcēlumi atbilžu tekstā mani – E.A.]:

1) par to, vai raidījumu cikla “Kā dai jābūt 15. Saeimai” 2026. gada 15. maija raidījums tika pārraidīts tiešraidē televīzijas programmā “LTV1”;

Minētais raidījums tika pārraidīts tiešraidē LTV1 15. maijā no plkst. 10:30 līdz plkst. 11:45. Tāpat kā dienu iepriekš, 14. maijā, kad no plkst. 10:30 līdz plkst. 11:30 tika pārraidīts ziņu speciālizlaidums (saistīts ar premjeres Evikas Siliņas demisiju), arī 15. maijā tika veiktas LTV1 operatīvās programmas izmaiņas un laika posmā no plkst. 10:30 līdz plkst. 11:45 netika pārraidīti raidījumu “Kultūršoks” un “Kultūrdeva” plānotie atkārtojumi.

2) par to, kāds bija redakcionālais pamatojums nodrošināt raidījuma tiešraidi programmas “LTV1” lineārajā apraidē; kad un kā šāds lēmums tika pieņemts;

Kā jau minēts, iepriekšējā dienā, 14. maijā, Ministru prezidente Evika Siliņa (Jaunā Vienotība) paziņoja par lēmumu atkāpties no amata un tādējādi krita visa valdība, kas faktiski bija izjukusi jau trešdien, kad koalīcijas partneri “Progresīvie” paziņoja, ka vairs neatbalsta Siliņu:

(<https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/14.05.2026-video-premjere-evika-silina-demisione-krit->

³ Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://likumi.lv/ta/id/253543-prieksvelesanu-agitacijas-likums>.

⁴ Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://www.neplp.lv/lv/media/10952/download?attachmen>.

[jau-ievieks-faktiski-izjukusi-valdiba-zinu-specializlaidums.a647072](#)).

Šādu strauju, aktuālu un būtisku notikumu kontekstā, faktiski politiskās krīzes kontekstā, kad plašākai sabiedrībai ir tiesības dzirdēt demisionējošās premjeres un/vai viņas pārstāvētās partijas plašāku skaidrojumu, tai skaitā savas darbības kritisku analīzi debašu formātā, tika pieņemts lēmums par raidījuma tiešraidi plānotajā laikā ne tikai portālā LSM.lv, bet arī LTV1. LSM vērtības ir neatkarīga, profesionāla un objektīva žurnālistika, tādēļ debašu raidījums nekādā veidā nav uzskatāms par priekšvēlēšanu aģitācijas vai cita veida nepastarpināta vēstījuma paušanas platformu. **Notikumu konteksts, to būtiskums un ilgstoši valdības vadībā esošās partijas atbildība par politisko krīzi ir iemesls lēmumam par tiešraides nodrošinājumu arī LTV1.** [izcēlums mans – E.A.]

Lēmums par tiešraides nodrošināšanu tika pieņemts 14. maija vakarā, diskutējot LSM galvenajai redaktorei Anitai Braunai, Programmu daļas vadītājai Janai Semjonovai un satura redaktorei Vikijai Valdmanei – Rozenbergai. **Būtiski, ka lēmuma pieņemšanas brīdī raidījumā bija plānota pašas demisionējošās premjeres Evikas Siliņas dalība, kas gan vēlāk tika atsaukta.** [izcēlums mans – E.A.]

Papildus uzsveram, ka raidījums tika pārraidīts laikā, kad vēl nav sācies likumā noteiktais priekšvēlēšanu aģitācijas periods, kā arī darba dienas rīta laiks no plkst. 10:30 līdz plkst. 11:45 ir samērojams ar citu šī cikla raidījumu pārraides laiku LTV1 – darba dienu vakari ap plkst. 23:00.

- 3) par to, kuri no raidījumu cikla “Kādam jābūt 15. Saeimai” raidījumiem arī ir tikuši iekļauti programmas “LTV1” lineārās apraides programmā, un kad tas ir noticis, kā arī to, vai ir bijušas vēl citas šī cikla raidījumu tiešraides programmā “LTV1”.**

Raidījuma cikls “Kādam jābūt 15.Saeimai” tika plānots **tiešraidē portālā LSM.lv un ierakstā LTV1.** LTV1 lineārajā apraidē tikuši pārraidīti visi 10 paredzētie cikla ““Kas notiek Latvijā?” Kādam jābūt 15. Saeimai?” raidījumi. Raidījumu skaits tika precizēts 08.04.2026. Raidījumi LTV1 tikai pārraidīti no 20.04. ar šādu plānojumu: pirmdienās ar sākuma laiku plkst. 22:55 (izņemot 4. maijā, kad raidījuma nebija plānots); ceturtdienās ar mainīgu sākuma laiku amplitūdā no plkst. 23:15 līdz plkst. 23:25, kā arī viens raidījums izņēmuma kārtā tika pārraidīts piektdienas vakarā plkst. 23:30, 15. maijā. Šajā nedēļā pārraidīšana ceturtdienā nebija iespējama, jo 14. maijā notika “Starptautiskais Eirovīzijas dziesmu konkurss. Otrais pusfināls”, kas ilga līdz plkst. 00:30.

Lēmums par šādu izvietojumu LTV1 programmā tika pieņemts kā optimālais, un tas notika 2026. gada marta beigās. **Tobrīd neviens raidījums netika plānots LTV tiešraidē un, izņemot 15. maiju, arī netika pārraidīts LTV tiešraidē.**

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

secina:

[5] Par pietiekamo un nepieciešamo pamatu redakcionālajam lēmumam.

Ombuds piekrīt Iesniegumā 3 norādītajam, ka *tiešraides nodrošināšana vienam politiskajam spēkam ir uzskatāma par tādu redzamu priekšrocību, kas būtu rūpīgi pamatojuma no LSM neitralitātes viedokļa.* [izcēlums mans – E.A.] Tāpēc, lai izvērtētu redakcionālo lēmumu **izņēmuma kārtā** vienu diskusiju raidījumu cikla “Kādai jābūt 15. Saeimai” raidījumu pārraidīt tiešraidē LSM televīzijas programmā “LTV1”, ir jākonstatē šī lēmuma *pietiekamais* un *nepieciešamais* pamats.

Lēmuma *pietiekamais pamats* ir tie apsvērumi, kas ļauj šādu lēmumu pieņemt, un to loģiskā forma ir šāda: **vienmēr, ja** šie apsvērumi ir spēkā, **tad** (secinājums) ir *pietiekams pamats*, lai šādu lēmumu pieņemtu. Tādējādi *pietiekamais pamats* norāda uz tiem lēmuma pieņemšanas apsvērumiem, ar kuriem ir pietiekami, lai šādu lēmumu pieņemtu, proti, tie raksturo lēmuma *iespējamības* apsvērumus.

Konkrētā redakcionālā lēmuma iespējamību pamato redakcionālās neatkarības garantijas, kas nostiprinātas SEPLPL 3. panta pirmajā daļā – *Sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi ir brīvi no politiskas, ekonomiskas, atsevišķu interešu grupu un citādas iejaukšanās to darbībā* – un otrajā daļā – *Valsts nodrošina sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu neatkarību.* Citiem vārdiem sakot, SEPLPL nostiprinātā LSM redakcionālā neatkarība garantē medija tiesības pieņemt neatkarīgus redakcionālus lēmumus.

SEPLPL 8. panta pirmajā daļā ir noteikts *Sabiedriskais elektroniskais plašsaziņas līdzeklis, veidojot programmas un pakalpojumus, ievēro sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipus.* Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipi ir noteikti SEPLPL 3.pantā.

Šajos darbības pamatprincipos netiek ierobežoti LSM redakcionālie lēmumi programmu plānošanas jomā jeb t.s. programmas “režģa” veidošanā, kas nozīmē raidījumu izvietojumu laikā dienas, nedēļas, mēneša vai sezonas griezumā, t.sk. arī attiecībā uz operatīvām izmaiņām aktuālajā programmā. Protams, šādām izmaiņām ir nepieciešams **redakcionāli pamatots iemesls**, un par tām ir savlaicīgi jāinformē skatītāji, skaidrojot izmaiņu iemeslus, lai nepamatotas izmaiņas nemazinātu auditorijas uzticēšanos medijam. Ombuds pieļauj, ja veiktās izmaiņas “LTV1” programmā būtu pienācīgi paskaidrotas auditorijai, atklāti izklāstot šāda lēmuma apsvērumus, lielai sabiedrības daļai pret tām, iespējams, nebūtu iebildumu.

Ir jāpiekrīt Iesniedzēja 2 vērtējumam, ka lineārajā apraidē pastāvošais televīzijas (un arī radio) programmas “režģis” būtiski ierobežo skatītāju (un klausītāju) *tiesības uz domas un apziņas brīvību, tai skaitā, tiesības izvēlēties saturu, ko skatītājs pats vēlas redzēt, bez politiskās informācijas negodīgas uzspiešanas (faktiski iemānīšanas) no LTV1 puses*. Taisnības labad jāpiebilst, ka tehnoloģiju attīstība šo situāciju pozitīvi maina, un, piemēram, viedtelevīzijas iespējas rada skatītājiem līdz šim nebijušu “brīvību” pašiem izvēlēties ne tikai skatāmo saturu, bet arī tā skatīšanās laiku, kā arī katram pašam veidot savu programmas “režģi”.

SEPLPL 6. panta trešā daļa nosaka, ka *Sabiedriskā elektroniskā plašsaziņas līdzekļa galvenais redaktors ir atbildīgs par sabiedriskā elektroniskā plašsaziņas līdzekļa redakcionālajiem lēmumiem*. Savukārt šī panta otrā daļa nosaka, ka *Sabiedriskā elektroniskā plašsaziņas līdzekļa galvenais redaktors, pieņemot redakcionālus lēmumus, konsultējas ar redakcionālo padomi*.

Tādējādi ombudam ir jāsecina, ka nav likumisku šķēršļu, kas liegtu LSM veikt operatīvas izmaiņas plānotajā programmā. LSM galvenais redaktors, konsultējoties ar redakcionālo padomi, ir tiesīgs pieņemt lēmumus par operatīvām izmaiņām programmā un uzņemas atbildību par pieņemtajiem redakcionālajiem lēmumiem.

Tomēr ne viss iespējamais ir arī nepieciešams, tāpēc pilnvērtīgam redakcionālā lēmuma pamatojumam jāatklāj ne tikai tā iespējamība, bet arī *nepieciešamais pamats*, kas konkrētā risinājuma izvēli ir noteicis. Redakcionālā lēmuma *nepieciešamā pamata* loģiskā forma būtu šāda: **tikai tad, ja**, pastāvot pietiekamam pamatam, ir arī *nepieciešamība* pēc šāda lēmuma, **tad** tāds ir jāpieņem.

Sabiedriskā medija gadījumā šī *nepieciešamība* izriet no LSM misijas strādāt sabiedrības interesēs. Tādējādi, pieņemot lēmumu, ir jāvērtē, vai tas atbilst sabiedrības interesēm. Izvērtējot LSM sniegto atbildi ombudam, ir secināms, ka lēmums nodrošināt Raidījuma tiešraidi programmā “LTV1” ir balstīts apsvērumos par sabiedrības interesēm, vēloties informēt sabiedrību par tās dienas aktuālajiem jautājumiem politikā, proti, 1) iepriekšējā dienā bija demisionējusi premjerministre un atkāpusies valdība, kuras vadītāja pārstāv to politisko partiju, kura bija uzaicināta uz 15. maija raidījumu, 2) Raidījumā bija plānota demisionējušās premjerministres dalība.

Domājams, pieņemot lēmumu par raidījuma pārraidīšanu televīzijas programmā “LTV1”, tā pieņēmēji apzinājās un paredzēja, ka šāda izšķiršanās daļā sabiedrības var radīt dažādus iespaidus: a) par nepamatotu priekšrocību piešķiršanu vienai politiskajai partijai, b) par līdzvērtīgu iespēju nenodrošināšanu citām politiskajām partijām, c) par politiskās neitralitātes, objektivitātes un

līdzsvarotības principu neievērošanu veidojot programmas, d) par “brīvu vēlēšanu” principa pārkāpumu, e) sabiedriskā medija politizāciju un favorītismu konkrētai politiskai partijai. Minētie iespaidu varianti var rezultēties uzticamības kritumā sabiedriskajam medijam kopumā, un likt domāt pat par tā politiskās uzpirkšanas (korupcijas) riskiem, kā par to var pārliecināties Iesniegumos.

Tādējādi ombudam ir jāsecina, ka lēmuma pieņemējiem bija sarežģīta izšķiršanās, kuru varētu raksturot pat kā “ētisku dilemmu”, jo vienā svaru kausā bija likti iepriekš ombuda uzskaitītie sabiedriskā medija reputācijas riski, bet otrā svaru kausā – sabiedrības pamatotās intereses tiešraidē saņemt sev svarīgu, citā veidā un laikā neiegūstamu informāciju.

Lai svaru kausi nosvērtos uz lēmuma pieņemšanas pusi par tiešraides nodrošināšanu, acīmredzot, tai informācijai, kuru bija plānots sniegt auditorijai šajā Raidījumā, bija jābūt tik nozīmīgai un aktuālai, lai Raidījuma veidotāji būtu ar mieru atteikties no līdzšinējiem plāniem un ierastās raidījuma cikla struktūras, upurējot savas sākotnējās ieceres daudz svarīgākas informācijas sniegšanai, nekā vienas vēlēšanās startējošās politiskās partijas pagātnes vērtēšana un nākotnes ieceru kritisks izvērtējums. Piemērs šādiem apsvērumiem ir t.s. ārkārtas ziņu izlaidumi (angl. *breaking news*), kad plānotā tiešraides programma tiek pārtraukta, lai informētu sabiedrību par kādu aktuālu notikumu.

Tomēr, noskatoties 2026. gada 15. maija Raidījumu, ombuds konstatēja, ka demisionējusī premjerministre tajā nepiedalījās un valdības krišanas tēmai bija veltīts vien Raidījuma ievads kā “iesildoša saruna”, bet jau ar Raidījuma devīto minūti (kopumā Raidījuma ieraksts ir vienu stundu un četrpadsmit minūtes garš) bija skatāma ierastā, līdzšinējos cikla raidījumos vērojamā raidījumu struktūra, un konsekventi ievērotā redakcionālā pieeja. Arī šis Raidījums, kā visi citi šī cikla raidījumi, bija profesionāli sagatavots, informatīvi bagāts un auditorijai interesants, taču tajā sniegtā informācija saistībā ar valdības demisiju nebija tik ārkārtēja, lai tādēļ veiktu operatīvas izmaiņas programmā, un riskētu apdraudēt medija reputāciju. Apzinoties, ka daļā sabiedrības pastāv kritiska, dažkārt – aizspriedumaina attieksme pret LSM, bija jāreķinās, ka šāds redakcionālais lēmums netiks nepamanīts, kas arī ir noticis.

Atsaucoties uz minēto, ombudam ir jāsecina, ka, lai arī redakcionālajam lēmumam ir *pietiekams pamats*, tomēr lēmuma *nepieciešamais pamats* ir nepārliecinošs, un gaidas uz to, ka Raidījuma laikā sniegtais informatīvais saturs atsvērs LSM reputācijas riskus, nav piepildījušās.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

vērš uzmanību:

[6] Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds atzinumus sniedz normatīvo aktu definētajās kompetences robežās un izmantojot LSM Redakcionālo vadlīniju un Rīcības un ētikas kodeksa normas, kas attiecas uz profesionālo ētiku un tās ievērošanu LSM redakcionālajos lēmumos un profesionālajās procedūrās. Nedz normatīvie akti, nedz LSM Redakcionālās vadlīnijas un Rīcības un ētikas kodekss nedod ombudam tiesības sniegt Iesniegumā minēto apstākļu juridisko izvērtējumu.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

atzīst:

[7] Ombuds atzīst LSM tiesības ne tikai veidot programmas sabiedriskā pasūtījuma, SEPLPL un pašregulējošo dokumentu noteiktajā ietvarā, bet arī veikt operatīvas izmaiņas programmā, pieņemot redakcionāli pamatotu lēmumu par šādu izmaiņu veikšanu. Par pieņemtajiem redakcionālajiem lēmumiem saskaņā ar SEPLPL 6. panta trešo daļu atbild LSM galvenais redaktors, kuram, pieņemot redakcionālos lēmumus, ir jākonsultējas ar redakcionālo padomi.

Kā apliecina LSM atbildes vēstulē sniegtā informācija, šī lēmuma pieņemšanas procedūra ir tikusi ievērota, arī lemjot par Raidījuma pārraidīšanu televīzijas programmas "LTV1" tiešraidē.

Jāņem vērā, ka, veicot operatīvas izmaiņas programmās, auditorija ir savlaicīgi jāinformē par šīm izmaiņām, un jāpamato gan to iemesli, gan mērķi, lai nerastos Iesniegumos minētās aizdomas par favorītismu vienai politiskajai partijai, jo LSM uzdevums ir nodrošināt vienlīdzīgas, samērojamas iespējas visiem politiskajiem spēkiem. Lai arī LSM Redakcionālo vadlīniju 2.6. punktā pamatoti ir atrunāts, ka *LSM nav pienākuma visām partijām veļtīt vienādu raidlaiku vai nodrošināt mehānisku līdzsvaru starp pretējiem viedokļiem savā saturā*, vienas partijas iztaujāšanai veļtītajam raidījumam nodrošinot citu partiju viedokļiem veļtītajiem raidījumiem nelīdzvērtīgas iespējas, likumsakarīgi rodas jautājums, vai šāds lēmums ir bijis rūpīgi pamatots.

[8] Ombuds atzīst, ka redakcionālais lēmums izņēmuma kārtā televīzijas programmas "LTV1" tiešraidē pārraidīt raidījumu cikla "Kādaī jābūt 15. Saeimai?" 15. maija raidījumu ar politiskās partijas "Jaunā Vienotība" pārstāvju dalību ir radījis LSM reputācijas riskus, jo tiešraides fakts ir raisījis šaubas par sabiedriskā medija politisko neitralitāti, objektivitāti un līdzsvarotību.

Lai arī redakcionālais lēmums balstījās apsvērumos par redakcionālo neatkarību kā lēmuma *pietiekamo pamatu*, un apsvērumos par sabiedrības interesēm saņemt tai nozīmīgu informāciju kā lēmuma *nepieciešamo pamatu*, ir jāatzīst, ka Raidījumā sniegtā informācija neattaisno (neatsver) pieņemto lēmumu iekļaut televīzijas programmas tiešraidē tieši šo raidījuma cikla epizodi. Līdz ar

to ir jāatzīst, ka Raidījuma tiešraide programmā “LTV1” ir izrādījusies nelietderīga.

Tāpēc redakcionālais lēmums par vienai politiskajai partijai veltīta raidījuma ārkārtas pārraidīšanu tiešraidē “LTV1” programmā, ņemot vērā plašāko lēmuma pieņemšanas kontekstu, ko veido gan Raidījuma saturs, gan medija reputācijas apsvērumi, ir atzīstams par kļūdainu lēmumu. Tomēr ir jāņem vērā, ka “lēmuma kļūdainums” ir retrospektīvs tā vērtējums, proti, lēmuma pieņemšanas brīdī, acīmredzot, lēmumu noteica pieņēmums, ka Raidījums saturiski vairāk koncentrēsies uz aktuālo valdības demisijas situāciju. Ja tas tā būtu noticis, tad Raidījuma iekļaušana televīzijas programmas “LTV1” tiešraidē iegūtu tam nepieciešamo pamatojumu. Ombuds labticīgi pieļauj, ja lēmuma pieņēmēji būtu iepriekš zinājuši (pārliecinājušies), ka Raidījuma saturs būtiski nemainīsies un neatšķirsies no raidījumu cikla kopējās ieceres, tad šāds lēmums netiktu pieņemts.

[9] Ombuda rīcībā nav pierādījumu tam, ka redakcionālais lēmums būtu pieņemts valsts varas, politisko partiju vai atsevišķu personu ietekmē un to iejaukšanās LSM darbā rezultātā. Lēmums pārraidīt diskusiju ar konkrēto politisko partiju tiešraidē bija balstīts tā brīža notikumu aktualitātē, nevis apsvērumos piešķirt priekšrocības vienai politiskajai partijai. Līdz ar to ombuds neatzīst, ka ar šo redakcionālo lēmumu būtu neievērota LSM redakcionālā vērtība *neatkarība*.

Ombuda rīcībā nav arī faktu, kas apstiprinātu Iesniedzēja 2 minētos *politiskās uzpirkšanas (korupcijas) riskus*. Ja Iesniedzēja 2 rīcībā ir konkrēta informācija par šādiem riskiem, tad ar to būtu jāvērsas Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam, jo ombuda kompetencē neietilpst iespējamu korupcijas faktu izmeklēšana.

[10] Ombuds neatzīst, ka redakcionālais lēmums pārkāptu LSM darbības profesionālo principu *objektivitāte*, jo lēmums tika pieņemts, balstoties apsvērumos par sabiedrības interesēm zināt patiesību par notikumiem, kas tai varētu būt sociāli nozīmīgi. Tomēr mērķis neattaisno līdzekļus, tāpēc daļā sabiedrības šis redakcionālais lēmums ir radījis aizdomas par sabiedriskā medija politisko ietekmējamību un politiskās neitralitātes neievērošanu. Šāda neuzticēšanās sabiedriskajam medijam nav sabiedrības interesēs.

[11] Ombuds neatzīst, ka redakcionālais lēmums pārkāptu LSM darbības profesionālo principu *viedokļu daudzveidība*. Raidījumā tika pārstāvēts tikai viena politiskā spēka viedoklis, līdzīgi kā citos šī raidījuma cikla raidījumos – citu politisko spēku viedokļi. Līdz ar to viedokļu daudzveidības prasība attiecas uz raidījumu ciklu “Kādaī jābūt 15. Saeimai?” kopumā, kurā ir reprezentēti visu to politisko partiju viedokļi, kas sākot no 2026. gada aprīļa LSM pasūtītajās tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centra SKDS aptaujās vismaz reizi ir sasnieguši 2% vēlētajū atbalstu.

Cits jautājums ir par Raidījuma tiešraides "LTV1" sniegto priekšrocību vienam politiskajam spēkam auditorijas sasniedzamības izteiksmē. Tāda, nenoliedzami, ir konstatējama, taču ombuds aicina nepārspīlēt šīs priekšrocības mērogu, jo lineārās apraides auditorija rīta pusē (plkst. 10:30) ir tikpat neliela, kā citiem šī cikla raidījumiem to atvēlētajā raidlaikā – vakaros pēc plkst. 23:00. Ombuds pieņem, ka šī viena Raidījuma tiešraide nespēs būtiski ietekmēt vēlēšanu gribas brīvu un godīgu veidošanos, taču redakcionālais lēmums par tiešraides nodrošināšanu tikai vienam cikla raidījumam, un tādējādi arī vienam politiskajam spēkam, rada "augšni" apšaubīt LSM redakcionālās politikas politisko neitralitāti, kas, savukārt, ir vērtējams kā nopietns LSM reputācijas apdraudējums, kas mazina sabiedrības uzticēšanos savam medijam.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas

līdzekļu ombuds

(paraksts)*

Edmunds Apsalons

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU